

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ОЛІЇ КОСМЕТИЧНІ

Загальні технічні умови

ДСТУ 4767:2007

Видання офіційне

БЗ № 11–2006/710

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2009

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Технічний комітет стандартизації «Продукція парфумерно-косметичної промисловості» (ТК 84)

РОЗРОБНИКИ: **І. Голубчикова, О. Гудзь, В. Кондратенко, В. Палюх, О. Роїк, В. Сікалов, О. Худайкулова, Н. Шашло**

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 28 квітня 2007 р. № 95

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

**Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України**

Держспоживстандарт України, 2009

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	2
4 Класифікація	2
5 Загальні технічні вимоги	2
6 Вимоги щодо безпеки	3
7 Вимоги щодо охорони довкілля	4
8 Маркування	4
9 Пакування	4
10 Правила транспортування та зберігання	4
11 Методи контролювання	5
12 Правила приймання	6
13 Гарантії виробника	6
Додаток А Бібліографія	6

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ОЛІЇ КОСМЕТИЧНІ

Загальні технічні умови

МАСЛА КОСМЕТИЧЕСКИЕ

Общие технические условия

COSMETIC OILS

General specifications

Чинний від 2009-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт поширюється на олії косметичні для догляду за шкірою та волоссям, для засмагання, для масажу, для ванн, для дітей тощо.

1.2 Вимоги щодо безпеки та охорони довкілля викладено у розділах 5—7 цього стандарту.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2472:2006 Продукція парфумерно-косметична. Терміни та визначення понять

ДСТУ 2728-94 (ГОСТ 30143-94) Олії ефірні та продукти ефіроолійного виробництва. Метод визначення кислотного числа

ДСТУ 3031-95 (ГОСТ 30279-95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення *Staphylococcus aureus*

ДСТУ 3032-95 (ГОСТ 30280-95) Шампуні та піномийні засоби. Метод обліку вмісту дріжджів і виявлення *Candida albicans*

ДСТУ 3033-95 (ГОСТ 30281-95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення *Pseudomonas aeruginosa*

ДСТУ 3034-95 (ГОСТ 30282-95) Шампуні та піномийні засоби. Мікробне забруднення. Метод виявлення бактерій *Escherichia coli*

ДСТУ 3438-96 (ГОСТ 30468-97) Шампуні та піномийні засоби. Метод визначення загальної забрудненості мікроорганізмами

ДСТУ 4221:2003 Спирт етиловий ректифікований. Технічні умови

ГОСТ 12.1.004-91 ССБТ. Пожарная безопасность. Общие требования (ССБП. Пожежна безпека. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.1.005-88 ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны (ССБП. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони)

ГОСТ 12.2.003-91 ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности (ССБП. Устаткування виробниче. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 12.3.002-75 (СТ. СЭВ 1728-79) ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности (ССБП. Процеси виробничі. Загальні вимоги щодо безпеки)

ГОСТ 12.4.013-85 ССБТ. Очки защитные. Общие технические условия (ССБП. Окуляри захисні. Загальні технічні умови)

ГОСТ 12.4.021–75 ССБТ. Системы вентиляционные. Общие требования (ССБП. Системи вентиляційні. Загальні вимоги)

ГОСТ 12.4.028–76 ССБТ Респираторы ШБ-1 «Лепесток». Технические условия (ССБП. Респираторы ШБ-1 «Лепесток». Технічні умови)

ГОСТ 12.4.131–83 Халаты женские. Технические условия (Халати жіночі. Технічні умови)

ГОСТ 12.4.132–83 Халаты мужские. Технические условия (Халати чоловічі. Технічні умови)

ГОСТ 2874–82 Вода питьевая. Гигиенические требования и контроль за качеством (Вода питна. Гігієнічні вимоги та контролювання якості)

ГОСТ 5476–80 Масла растительные. Методы определения кислотного числа (Олії. Методи визначання кислотного числа)

ГОСТ 5556 Вата медицинская гигроскопическая. Технические условия (Вата медична гігроскопічна. Технічні умови)

ГОСТ 9412–93 Марля медицинская. Общие технические условия (Марля медична. Загальні технічні умови)

ГОСТ 14618.6 Масла эфирные, вещества душистые и полупродукты их синтеза. Методы определения воды (Олії ефірні, речовини запашні та напівпродукти їхнього синтезу. Методи визначання води)

ГОСТ 20010–93 Перчатки резиновые технические. Технические условия (Рукавички гумові технічні. Технічні умови)

ГОСТ 21241–89 Пинцеты медицинские. Общие технические требования и методы испытаний (Пінцети медичні. Загальні технічні вимоги та методи випробовування)

ГОСТ 24104–88 Весы лабораторные общего назначения и образцовые. Общие технические условия (Ваги лабораторні загальної призначеності та зразкові. Загальні технічні умови)

ГОСТ 25336–82 Посуда и оборудование лабораторные стеклянные. Типы, основные параметры и размеры (Посуд та устаткування лабораторні скляні. Типи, основні параметри та розміри)

ГОСТ 27429–87 Изделия парфюмерно-косметические жидкие. Упаковка, маркировка, транспортирование и хранение (Вироби парфюмерно-косметичні рідкі. Пакування, маркування, транспортування та зберігання)

ГОСТ 29188.0–91 Изделия парфюмерно-косметические. Правила приемки, отбор проб, методы органолептических испытаний (Вироби парфюмерно-косметичні. Правила приймання, відбирання проб, методи органолептичних випробовувань)

ГОСТ 29188.4–91 Изделия косметические. Метод определения воды и летучих веществ или сухого вещества (Вироби косметичні. Метод визначання води та летких речовин або сухої речовини).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті використано терміни та визначення позначених ними понять згідно з ДСТУ 2472.

4 КЛАСИФІКАЦІЯ

4.1 Розрізняють:

- натуральні косметичні олії, виготовлені із рослинної сировини;
- косметичні олії на основі мінеральної оливи.

5 ЗАГАЛЬНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

5.1 Косметичні олії — це косметичний засіб маслянистої консистенції на основі мінеральної оливи або олій, із вмістом екстрактів, вітамінів, ароматизаторів та інших інгредієнтів, які характеризують спожиткові властивості олій.

5.2 Косметичні олії мають відповідати вимогам цього стандарту, їх треба виготовляти за рецептурами та технічними вимогами на конкретні назви олій, погодженими центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я України, згідно з технологічними інструкціями (регламентами), затвердженими в установленому порядку.

5.3 Косметичні олії за органолептичними та фізико-хімічними показниками мають відповідати вимогам, наведеним у таблиці 1.

Конкретні значення показників мають бути наведені у технічних вимогах на косметичну олію певної назви.

Таблиця 1 — Органолептичні та фізико-хімічні показники косметичних олій

Назва показника	Характеристика та норми косметичних олій		Метод випробовування
	на основі олії	На основі мінеральної оливи	
Зовнішній вигляд	Однорідна легкорухлива масляниста рідина без сторонніх домішок		ГОСТ 29188.0
Колір	Властивий кольору косметичної олії певної назви		ГОСТ 29188.0
Запах	Властивий запаху косметичної олії певної назви		ГОСТ 29188.0
Кислотне число, мг/КОН, не більше ніж	7,0	2,0	ДСТУ 2728 (ГОСТ 30193), ГОСТ 5476
Масова частка води та летких речовин, %, не більше ніж	3,00		ГОСТ 14618.6, ГОСТ 29188.4
Примітка. Легке помутніння або «сітка» не являються бракувальним чинником.			

5.4 Косметичні олії за мікробіологічними показниками мають відповідати вимогам, наведеним у таблиці 2.

Таблиця 2 — Мікробіологічні показники косметичних олій

Назва показника	Характеристика та норми	Метод випробовування
Кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів, КУО/г (см ³), не більше ніж	1000	11.7
Бактерії родини <i>Enterobacteriaceae</i> в 1 г, см ³	Немає	11.7
<i>Staphylococcus aureus</i> в 1 г, см ³	Немає	11.7
<i>Pseudomonas aeruginosa</i> в 1 г, см ³	Немає	11.7
Кількість дріжджів та пліснявих грибів, КУО/г, см ³ , не більше ніж	100	11.7
Примітка 1. У косметичних оліях для дітей: — кількість мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів — не більше ніж 100 КУО/г (см ³). — дріжджів і пліснявих грибів немає.		

5.5 Вимоги до сировини та матеріалів

5.5.1 Для виготовлення косметичних олій використовують сировину згідно з чинною нормативною документацією або імпортного виробництва, дозволена центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я для виробництва косметичної продукції.

5.5.2 Кожна партія сировини, що надходить на виробництво, повинна мати супровідний документ установленної форми, яка підтверджує її якість і безпечність.

6 ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕКИ

6.1 Косметичні олії за токсиколого-гігієнічними показниками безпечності мають відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.9.027 [1].

6.2 Періодичність контролювання повітря робочої зони встановлюють згідно з ГОСТ 12.1.005.

6.3 Виробничі приміщення мають бути обладнані загальнообмінною припливно-витяжною вентиляцією згідно із СНиП 41-01 [2] і ГОСТ 12.4.021, забезпечені питною водою згідно з ГОСТ 2874 та каналізацією. Опалення, вентиляція та кондиціонування повітря мають відповідати вимогам [2].

6.4 Технологічне устаткування має відповідати вимогам ГОСТ 12.2.003.

6.5 Загальні вимоги до технологічного процесу мають відповідати ГОСТ 12.3.002.

6.6 Організаційно-технічні заходи із забезпечення пожежної безпеки потрібно виконувати згідно з ГОСТ 12.1.004 та [3].

Засоби пожежогасіння: вогнегасний порошок класу В, тонкорозпорошена вода, повітряно-механічна піна, зріджений діоксид вуглецю.

6.7 Виробничий персонал має бути забезпечений засобами індивідуального захисту: халатами — згідно з ГОСТ 12.4.131 і ГОСТ 12.4.132; захисними окулярами — згідно з ГОСТ 12.4.013; гумові рукавички — згідно з ГОСТ 20010. Під час виконання технологічних операцій з легкою косметичною сировиною потрібно використовувати респіратор ШБ-1 «Лепесток» згідно з ГОСТ 12.4.028. Можна використовувати інші засоби індивідуального захисту згідно з чинною нормативною документацією.

7 ВИМОГИ ЩОДО ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ

7.1 Контролювання викидів шкідливих речовин у атмосферу — згідно з вимогами ДСП 201 [4].

7.2 Захист ґрунту від забруднення побутовими і промисловими відходами — згідно з вимогами СанПіН 42-128-4690 [5].

7.3 Утилізація промислових відходів — згідно з вимогами ДСанПіН 2.2.7.029 [6].

7.4 Захист поверхневих вод від забруднення — згідно з вимогами СанПіН 4630 [7].

8 МАРКУВАННЯ

8.1 Маркування спожиткової тари із косметичними оліями має відповідати вимогам ГОСТ 27429 із доповненнями.

8.1.1 Мінімальний термін придатності зазначають, використовуючи слова: «Придатний (Використати) до (місяць, рік)» або «Термін придатності... (місяців, років)» із зазначенням дати виготовлення або місця на пакуванні, де цю дату розміщено.

8.1.2 Список інгредієнтів має починатися заголовком «Інгредієнти» або «Склад».

Інгредієнти, масова частка яких становить менше ніж 1 %, можна перераховувати у будь-якому порядку після тих інгредієнтів, масова частка яких більше ніж 1 %.

Суміш запахних речовин дозволено зазначати як один інгредієнт з використанням слів: «запахка», «ароматична композиція», «парфумерна композиція», «композиція-база» без розшифрування її складу.

8.4 Маркування транспортної тари — згідно з ГОСТ 27429.

9 ПАКУВАННЯ

9.1 Пакування косметичних олій має відповідати вимогам ГОСТ 27429 з такими доповненнями.

9.1.1 Спожиткову тару заповнюють косметичною олією відповідно до маси або об'єму, встановленим у технічних вимогах на олію конкретної назви.

9.1.2 Допустимі від'ємні відхили від номінального об'єму або маси становлять:

до 5 г (см³) включно — 6 %;

від 50 г (см³) до 100 г (см³) включно — 4,5 г (см³);

понад 100 г (см³) до 200 г (см³) включно — 4,5 %;

понад 200 г (см³) до 300 г (см³) включно — 9 г (см³);

понад 300 г (см³) до 500 г (см³) включно — 3 %.

10 ПРАВИЛА ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ

10.1 Транспортування та зберігання косметичних олій має відповідати вимогам ГОСТ 27429.

11 МЕТОДИ КОНТРОЛЮВАННЯ

11.1 Відбирання проб — згідно з ГОСТ 29188.0. Маса усередненої сукупної проби косметичних олій має бути не менше ніж 150 г.

Відбирання проб для визначання мікробіологічних показників — відповідно до 11.7.2. Для визначання мікробіологічних показників маса усередненої сукупної проби має бути не менше ніж 15 г.

11.2 Визначання зовнішнього вигляду

Зовнішній вигляд визначають згідно з ГОСТ 29188.0.

11.3 Визначання кольору

Колір визначають згідно з ГОСТ 29188.0.

11.4 Визначання запаху

Запах визначають згідно з ГОСТ 29188.0.

11.5 Визначання кислотного числа

Кислотне число визначають згідно з ДСТУ 2728 (ГОСТ 30143) або ГОСТ 5476.

11.6 Визначання масової частки води та летких речовин

Масову частку води та летких речовин визначають згідно з ГОСТ 14618.6 або ГОСТ 29188.4.

11.7 Визначання мікробіологічних показників

Методи ґрунтуються на висіванні розведення наважок відібраної проби косметичної олії у живильні середовища з подальшим культивуванням посівів в умовах, сприятливих для росту мікроорганізмів.

11.7.1 Апаратура, реактиви, матеріали

Ваги лабораторні — згідно з ГОСТ 24104, 4 класу точності з найбільшою межею зважування 200 г і границею допустимої похибки не більше ніж 15 мг.

Машина для виготовлення ватяних пробок.

Вата медична гігроскопічна — згідно з ГОСТ 5556.

Марля медична — згідно з ГОСТ 9412.

Спиртівка СЛ-1 або СЛ-2 — згідно з ГОСТ 25336.

Пінцети медичні — згідно з ГОСТ 21241.

Колби П-50-29/32 ТХС, П-100-29/32 ТХС, П-250-29/32 ТХС — згідно з ГОСТ 25336.

Спирт етиловий ректифікований — згідно з ДСТУ 4221.

11.7.2 Відбирання проб

Відбирання проб — згідно з ГОСТ 29188.0 із таким доповненням.

Проби для визначання мікробіологічних показників відбирають до відбирання проб для визначання органолептичних і фізико-хімічних показників із дотриманням правил асептики для того, щоб уникнути вторинного мікробного забруднення косметичної олії.

Проба, відібрана від окремої одиниці пакування, є точковою. Точкові проби з'єднують, перемішують і складають усереднену сукупну пробу, яка складається із рівних точкових проб. Таку саму кількість пакування використовують і для повторного випробовування. Якщо маса (об'єм) косметичної олії в пакуванні менше ніж 5 г (см³), вміст випробовують повністю або використовують більшу кількість пакування.

Усереднену сукупну пробу відбирають зі спожиткової тари з непошкодженим пакуванням, яке не піддавалося зовнішньому впливу. У разі пошкодженого пакування випробовують з обов'язковим зазначенням у протоколі.

Перед розкриттям спожиткової тари місце з'єднання кришки (ковпачка) із тарою протирають тампоном, змоченим етиловим ректифікованим спиртом.

Проби відбирають у боксі біля полум'я пальника стерильним пінцетом у широкогорлу стерильну колбу місткістю від 100 см³ до 200 см³ і закривають ватяно-марлевою пробкою. Першу порцію в кількості 10 % вмісту тари відбирають у окремий посуд і викидають.

11.7.3 Випробовування

11.7.3.1 Визначання кількості мезофільних аеробних і факультативно-анаеробних мікроорганізмів — згідно з ДСТУ 3438 (ГОСТ 30468).

11.7.3.2 Визначання бактерій родини *Enterobacteriaceae* — згідно з ДСТУ 3034 (ГОСТ 30280).

11.7.3.3 Визначання *Staphylococcus aureus* — згідно з ДСТУ 3031 (ГОСТ 30279).

11.7.3.4 Визначання *Pseudomonas aeruginosa* — згідно з ДСТУ 3033 (ГОСТ 30281).

11.7.3.5 Визначання кількості дріжджів і пліснявих грибів — згідно з ДСТУ 3032 (ГОСТ 30280).

11.8 Правильність пакування і маркування на відповідність вимогам цього стандарту контролюють візуально.

12 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

12.1 Косметичні олії приймає підприємство-виробник згідно з ГОСТ 29188.0 та з цим стандартом.

12.2 Для перевіряння відповідності косметичних олій вимогам цього стандарту проводять приймально-здавальне та періодичне випробування.

12.3 Приймально-здавальне випробування виконують за: зовнішнім виглядом пакування і маркування, органолептичними показниками (зовнішній вигляд, колір і запах) та фізико-хімічними показниками (кислотне число і масова частка води та летких речовин).

12.4 Періодичне випробування — за мікробіологічними показниками не рідше ніж раз на квартал.

13 ГАРАНТІЇ ВИРОБНИКА

13.1 Виробник гарантує відповідність косметичних олій вимогам цього стандарту в разі дотримання споживачем умов транспортування та зберігання.

13.2 Термін придатності косметичних олій установлює підприємство-виробник за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я України.

ДОДАТОК А

(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

1 ДСанПіН 2.2.9.027–99 Санітарні правила і норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості. Державні санітарні правила і норми

2 СНиП 41-01–2003 Санитарные нормы и правила. Отопление, вентиляция и кондиционирование (Санітарні норми і правила. Опалення, вентиляція та кондиціонування), затверджені Держбудом СРСР 28.11.1991 р.

3 «Правила пожежної безпеки в Україні», затверджені Головним управлінням Державної пожежної охорони МВС України 14.06.1995 р.

4 ДСП 201–97 «Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними і біологічними речовинами)», затверджені МОЗ України 09.07.1997 р.

5 СанПиН 42-128-4690–88 Санитарные правила содержания территорий населенных мест (Санітарні правила утримування територій населених місць), затверджені МОЗ СРСР 05.08.1988 р.

6 ДСанПіН 2.2.7.029–99 «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення», затверджені Головним державним санітарним лікарем України 01.07.1999 р.

7 СанПиН 4630–88 Санитарные правила и нормы охраны поверхностных вод от загрязнения (Санітарні правила та норми охорони поверхневих вод від забруднення), затверджені МОЗ СРСР 04.07.1988 р.

Код УКНД 71.100.70

Ключові слова: косметичні олії, органолептичні показники, фізико-хімічні показники, мікробіологічні показники, пакування, маркування, термін придатності.

Редактор **Ж. Волкова, Г. Халімон**

Технічний редактор **О. Касіч**

Коректор **Т. Макарчук**

Верстальник **Ю. Боровик**

Підписано до друку 04.03.2009. Формат 60 × 84 1/8.

Ум. друк. арк. 0,93. Зам.

Ціна договірна.

Виконавець

Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр
проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647